

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/periodyki-ipn/dodatki-historyczne-do/188593,Czas-usunac-szubienice-dodatek-specjalny-Instytutu-Pamieci-Narodowej-do-Gazety-O.html>
27.04.2024, 19:47

„Czas usunąć »szubienice«” - dodatek specjalny Instytutu Pamięci Narodowej do „Gazety Olsztyńskiej”

Dodatek historyczny ukazał się 21 lipca 2023 r.

W dodatku:

- **dr Karol Nawrocki, prezes Instytutu Pamięci Narodowej, *Czas dekomunizacji***
„Pozwól Cezarze, gdy zdobędziemy cały świat / Gwałcić rabować sycić wszelkie pożądania” – śpiewał w *Lekcji historii klasycznej* niezapomniany Jacek Kaczmarski. Ta piosenka przypomina mi się, ilekroć myślę o sowieckim „wyzwoleniu” z lat 1944–1945. Bo choć Kaczmarski cofał się aż do czasów rzymskich, słowa utworu równie dobrze można by odnieść do czerwonooarmistów, którzy u schyłku II wojny światowej wypierali Wehrmacht.
- **Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej, *Refleksje historyka nad dekomunizacją***
Proces dekomunizacji rozpoczął się w Polsce w sposób naturalny i spontaniczny w drugiej połowie 1989 r. Czerwcowe wybory parlamentarne, choć jedynie częściowo wolne, uruchomiły akcję usuwania relikwów odchodzącego do historii reżimu komunistycznego. Działania te przebiegały w kolejnych latach ze zmiennym natężeniem, od 2016 r.

„Czas usunąć »szubienice«” - dodatek specjalny Instytutu Pamięci Narodowej do „Gazety Olsztyńskiej”

mają charakter systemowy, oparty o narzędzie prawne w postaci ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki z dnia 1 kwietnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 744 z późn. zm.). Pojęcie dekomunizacji można rozpatrywać w różnych aspektach. Jest nią niewątpliwie weryfikacja przedstawicieli władz minionego reżimu, pracowników wymiaru sprawiedliwości, służb mundurowych, organów bezpieczeństwa, instytucji naukowych etc. Innym, bardziej widocznym obszarem realizowania procesu dekomunizacji jest usuwanie z przestrzeni publicznej trwałych elementów propagandy i indoktrynacji w postaci różnych form upamiętnień, a także oczyszczanie systemu nazewnictwa „jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów”, jak to definiuje przywołana ustawa.

- **dr Krzysztof Kierski, Delegatura IPN w Olsztynie, „Niszczenie i grabież”. Armia Czerwona na Warmii i Mazurach**

Wkroczyła Armia Czerwona. Palili, zabijali, rabowali, robili, co im się podobało. Nikt im nie bronił. W ciągu kilku godzin całe zagrody zmieniły się w ruiny. Przy ulicach, w ogrodach i po polach leżały trupy. Codziennie zdarzały się akty mordy i rabunku –

zapamiętał jeden z mieszkańców Okręgu Mazurskiego. *Po drodze widziałam okropne rzeczy. Kobiety w starszym wieku zgwałcone przez Rosjan nie tylko w jednym miejscu, lecz na każdym kroku, można było to spotkać (...)* Widziałam jak dziewczyna, córka kowala 19-letnia, przez 13- tu Rosjan została zgwałcona i jeszcze na końcu rozerwana. Było to okropne, czasami wołałabym nie istnieć na świecie - wspomina moment wkroczenia czerwonoarmistów w 1945 r. mieszkanka Okręgu Mazurskiego.

• **dr hab. Karol Sacewicz, naczelnik Delegatury IPN w Olsztynie, *Skończył się czas poradzieckich szubienic***

Oficjalne uroczystości odsłonięcia „Pomnika Wdzięczności dla Armii Radzieckiej” w Olsztynie rozpoczęły się o godzinie 10.30 21 lutego 1954 r. Wcześniej zgromadzeni pod zakładami pracy mieszkańcy miasta przemaszerowali pod monument, gdzie głos zabrali przedstawiciele centralnych władz państwowych i partyjnych, w tym członek Biura Politycznego KC PZPR i jednocześnie Rady Państwa Stefan Matuszewski, jak również przedstawiciele wojska, ambasador ZSRR oraz autor projektu pomnika Xawery Dunikowski.

PLIKI DO POBRANIA

[„Czas usunąć »szubienice«” – dodatek specjalny Instytutu Pamięci Narodowej do „Gazety Olsztyńskiej” z 21 lipca 2023 \(pdf, 1.87 MB\) 21.07.2023 11:00](#)

